

PANDECTELE ROMÂNE

Nr. 2/2001

De asemenea, a interpretat greșit obiectul cererii, repunând în discuție aspecte care exced cadrului procesual și care au fost lămurite printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

Practic, s-au invocat argumente pentru a se justifica refuzul autorităților publice pârâte de a aplica o hotărâre pronunțată într-un litigiu de contencios administrativ, ceea ce, față de specificul materiei și dispozițiile legale precizate, nu este de conceput.

Adăugând la considerentele analizate, omisiunea instanței de a se pronunța și asupra capătului de cerere subsecvent, privind daunele materiale cerute de procuratori pentru întârzierea în executarea hotărârii, Curtea Supremă de Justiție apreciază sentința ca vădit nelegală și netemeinică.

În consecință, urmează a se admite recursul și a fi casată hotărârea cu trimiterea cauzei spre rejudecare la aceeași instanță.

NOTĂ

Decizia nr. 1851/2000 a Secției de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție este temeinică și legală, fiind corect desființată hotărârea recurată, deoarece nu este de conceput ca o hotărâre judecătorească irevocabilă să fie în fapt lipsită de forță executorie tocmai printr-o hotărâre a unei instanțe judecătorești, în speță aceeași instanță care pronunțase și prima hotărâre, respectiv sentința civilă nr. 1008 din 23 decembrie 1997 (rămasă irevocabilă prin respingerea recursului de către Curtea Supremă de Justiție). Chiar dacă argumentele invocate de prima instanță ar fi fost întemeiate¹⁾, ele nu erau în măsură să înlăture aplicarea dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 29/1990, căci o hotărâre judecătorească irevocabilă – intrată în puterea lucrului judecat – nu poate fi desființată decât prin căile extraordinare de atac organizate de lege oricât de nelegală ori vădit netemeinică ar fi acestea.

Precizăm însă că în considerentele deciziei pronunțate de instanța supremă s-a strecurat și o regretabilă inadverență de ordin tehnico-juridic. Legea nr. 29/1990 a fost expres modificată prin Legea nr. 59/1993 pentru modificarea Codului de procedură civilă, a Codului familiei, a Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990 și a Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi²⁾ prin care s-a dispus – între altele – înlocuirea noțiunii «hotărâre definitivă» cu «hotărâre irevocabilă» în cuprinsul art. 16 alin. 1 (cf. art. VII pct. 3 din Legea nr. 59/1993), precum și înlocuirea corespunzătoare în tot cuprinsul Legii nr. 29/1990 a termenului «tribunal» sau, după caz, «tribunalului», cu «instanță» sau «instanței», după caz (art. VII pct. 5 din Legea nr. 59/1993). Urmare a acestor modificări exprese art. 16 din Legea nr. 29/1990 a primit următorul conținut: «Dacă, în urma admiterii acțiunii, autoritatea administrativă (*autoritatea publică*, cf. art. 48

¹⁾ În speță, chestiunea aplicării dispozițiilor art. V din Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 (publicată în M. Of. nr. 299 din 4 noiembrie 1997) este deschisă, deoarece Legea nr. 169/1997 a intrat în vigoare în cursul judecății cauzei prin care recurentul-reclamant C.M. a solicitat obligarea autorităților publice pârâte să-i soluționeze favorabil cererea sa de a fi împroprietărit conform art. 13 lit. b) din Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război (publicată în M. Of. nr. 172 din 7 iulie 1994). Cert este însă că prin sent. civ. nr. 1008 din 23 decembrie 1997 Curtea de Apel București, secția de contencios administrativ a făcut aplicația doar a dispozițiilor art. 13 lit. b) și 21 din Legea nr. 44/1994, fără a mai analiza și problema dacă dispozițiile art. V din Legea nr. 169/1997 (care statuau că numai «prin lege specială, după întocmirea balanței fondului funciar, se va reglementa atribuirea în folosință sau, după caz, în proprietate de terenuri agricole din domeniul privat al statului, ... veteranilor de război cărora nu li s-au atribuit terenuri potrivit Legii nr. 44/1944...») erau sau nu de imediată aplicare și în cazul proceselor *pendientes*.

²⁾ Publicată în M. Of. nr. 177 din 26 iulie 1993 și modificată prin Legea nr. 65/1993 (M. Of. nr. 241 din 7 octombrie 1993).

din Constituția României din 1991, – p.n.) este obligată să înlocuiască sau să modifice actul administrativ, să elibereze un certificat, o adeverință sau orice alt înscris, executarea hotărârii irevocabile se va face în termenul prevăzut în cuprinsul ei, iar în lipsa unui astfel de termen, în cel mult 30 de zile de la data rămânerii irevocabile a hotărârii.

În cazul în care termenul nu este respectat se va aplica conducătorului autorității administrative (autorității publice, – p.n.) sancțiunea prevăzută la art. 10 alin. 3, iar reclamantului i se vor putea acorda daune pentru întârziere. Instanța hotărăște în camera de consiliu, de urgență, la cererea reclamantului, cu citarea părților, fără plata vreunei taxe de timbru, hotărârea fiind definitivă și executorie.

Conducătorul autorității administrative (autorității publice, – p.n.) se poate îndrepta cu acțiune împotriva celor vinovați de neexecutarea hotărârii potrivit dreptului comun.»

Față de redactarea actuală a art. 16 din Legea nr. 29/1990 apare cu totul surprinzătoare omisiunea instanței supreme, cu atât mai mult cu cât în forma inițială a art. 16 din Legea nr. 29/1990 competența materială a soluționării cererii de aplicare a sancțiunii prevăzute de art. 10 alin. 3 din aceeași lege (o amendă de 500 de lei pe zi de întârziere) conducătorului autorității publice obligate să pună în executare hotărârea judecătorească irevocabilă revenea *tribunalului*, iar nu curții de apel, care nu exista ca instanță judecătorească în anul 1990. Numai în urma modificării Legii nr. 29/1990 în anul 1990 competența materială a aplicării sancțiunii prevăzute de art. 16 revine instanței de contencios administrativ care a soluționat în primă instanță litigiul, adică, în speță, tribunalul sau curtea de apel, după caz.

Semnalăm în sfârșit că prevederile art. 16 din Legea nr. 29/1990 privind modul de executare al hotărârilor judecătorești date în litigiile de contencios sunt dispoziții speciale, derogatorii de la noul regim de drept comun stabilit în art. 580² – 580⁵ din Codul de procedură civilă (astfel cum a fost modificat și completat prin O.U.G. nr. 138/2000, cu modificările și completările ulterioare). Într-adevăr, dispozițiile art. 580² – 580⁵ privind executarea silită a obligațiilor de a face sau a obligațiilor de a nu face, altele decât obligația de predare silită a unui bun mobil sau imobil sunt dispoziții generale, care alcătuiesc dreptul comun în această materie³⁾ fiind aplicabile numai în măsura în care nu există dispoziții speciale sau prin lege nu s-ar prevedea altfel (*generalia specialibus non derogant*). Este de observat că potrivit regulilor de drept comun, dacă obligația de a face (sau a nu face) nu poate fi îndeplinită prin altă persoană decât debitorul, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unei *amenzii civile* de la 200.000 lei la 500.000 lei, în favoarea statului, stabilită pe zi de întârziere până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu prin încheiere irevocabilă de către instanța de executare (judecătoria). În plus, pentru acoperirea prejudiciilor cauzate prin neîndeplinirea obligației respective, creditorul poate cere și obligarea debitorului la daune-interese (art. 580³ C. pr. civ.).

De lege ferenda rămâne de văzut dacă dispozițiile art. 16 din Legea nr. 29/1990 își mai justifică existența sau, dimpotrivă, este mai oportună, cum ni se pare, extinderea și în această materie a dispozițiilor de drept comun (art. 580² – 580⁵ C. pr. civ.).

MARIAN NICOLAE

*Lect. univ. – Facultatea de Drept
Universitatea din București*

³⁾ Pentru dezvoltări a se vedea: V. M. Ciobanu, G. Boroș, M. Nicolae, *Modificările aduse Codului de procedură civilă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 (III)*, în Dreptul nr. 4/2001, p. 36 – 37; L. Ungur, *Considerații asupra instituției amenzii cominatorii*, în Dreptul nr. 4/2001, p. 72.